

*Bulleti de l'Associa-
ció Catalana de Sociologia.*

*Bulleti de l'Associa-
ció Catalana de Sociologia.*

*Bulleti de l'Associa-
ció Catalana de Sociologia.*

*Bulleti de l'Associa-
ció Catalana de Sociologia.*

Presentació Lluís FLAQUER
La tasca de la sociologia Salvador GINER
La fundació de l'Associació Catalana de Sociologia
. Jordi ESTIVILL
En memòria de J. F. Marsal Benjamín OLTRA
Nota necrològica: En la mort de Pasqual Ingla, sociòleg ci-
vil Jordi ESTIVILL

Congressos, seminaris i simposia

- Sociologia de la medicina A.K.
- Congrés de Ciència Política Carlota Solé
- IV Jornades Mediterrànies de Sexologia Ll. F.
- Congreso de Sociología Rural Antonio Izquierdo

Publicacions de l'any 1979

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ
CATALANA DE SOCIOLOGIA

N.º 0. Març 1980.

PRESENTACIÓ

Amb aquest número que teniu a les mans encetem la publicació del Butlletí de l'ACS. En nom de la comissió encarregada del seu confegiment, em permeto d'adreçar-vos unes poques paraules sobre els seus objectius.

El Butlletí de l'ACS ha nascut amb la vocació d'ésser una eina de treball que serveixi els objectius primordials de l'Associació: la comunicació entre els seus membres, la defensa dels seus interessos i la promoció de la sociologia a casa nostra.

El baix grau d'institucionalització assolit per la sociologia al nostre país fa que els sociòlegs que conreen especialitats diferents i que treballen en institucions diverses, consagrats a activitats tan variades com ara la docència —universitària i privada—, la investigació, l'administració, el treball social, el planejament urbà i sanitari, etc. es trobin en certa manera aïllats i mancats d'un instrument de diàleg entre ells. Un primer pas per a pal·liar aquest estat de coses fou la redacció i publicació del Directori dels membres de l'Associació que s'ha convertit ja en un instrument de comunicació indispensable. Però un cop assolida aquesta fita voldríem que s'intensifiqués aquesta col·laboració entre tots els membres d l'ACS. Així, doncs, desitjaríem que abans que tot aquest But-

lletí acomplís la funció de posar en contacte tots aquells sociòlegs que integren l'Associació, sigui quina sigui la branca a què es dediquen i la institució en què treballen. Esperem que el Butlletí serveixi per afavorir l'intercanvi d'idees i iniciatives entre nosaltres.

El comitè de redacció voldria que el Butlletí fos una tribuna oberta on tothom de qualsevol tendència i especialitat pogués expressar les seves inquietuds i plantejar els greus problemes que ens afecten, com ara el de l'atur, el de la progressiva institucionalització de la sociologia, el de l'estatut del sociòleg, el de la tan esperada Facultat de Ciències Socials a Catalunya, etc.

En principi, hem previst una sèrie de seccions que apareixeran segons la quantitat de material disponible, com són informació sobre beques i borses, informes de recerca i actualització del currículum dels membres i ressenyes sobre congressos, simposis i seminaris. També estem preparant números monogràfics que inclouran la llista dels centres catalans on s'ensenya sociologia, de l'especialitat que sigui, i on es porten a terme investigacions sociològiques, un informe sobre les biblioteques de Catalunya que contenen material sociològic i altres notícies d'interès.

En principi, el Butlletí serà gratuït per a tots els associats i farem tot el possible perquè la seva periodicitat sigui regular, la qual cosa esperem aconseguir amb la col·laboració entusiasta de tothom. Procurarem que la circulació del Butlletí no quedi limitada a l'àmbit de l'Associació i que la seva difusió doni constància de l'existència i de les activitats de l'ACS, fent així sentir la seva presència a tots els nivells. Així, el Butlletí serà enviat a les altres Associacions de Sociologia de l'Estat espanyol i a les institucions on es conrea la tasca sociològica. També tenim l'esperança que l'aparició periòdica del Butlletí aconseguirà atreure un bon nombre de sociòlegs o d'estudiants de sociologia amb els quals encara no hem pogut establir contacte.

Per acabar només voldria reiterar que les pàgines d'aquest Butlletí estan obertes naturalment a tots els membres de l'ACS i també a altres sociòlegs o futurs membres potencials interessats en la sociologia i que convidem amb gran delit a tots ells perquè hi col·laborin assíduament.

Lluís Flaquer

Cal adreçar els articles a l'
Associació Catalana de Sociologia
Apartat de Correus 9497, Gràcia,
Barcelona

o bé a l'
Institut d'Estudis Catalans
Palau Dalmasas
c/ Montcada, 20
BARCELONA

LA TASCA DE LA SOCIOLOGIA

Segons diuen els llibres de text, la sociologia és aquella branca del coneixement científic que estudia la natura de la societat humana. Els seus criteris, afirmen, són els mateixos que els de la ciència: la crítica, la racionalitat, la independència ideològica i partidista. Naturalment, és tan fàcil de provar la insuficiència amb què la sociologia compleix aquests requisits que els atacs contra ella són esborronadament còmodes. (Tan còmodes, ha de restar sempre ben clar, com els que hom pugui fer, per les mateixes raons, contra l'economia, la història, o la psicologia social: ni menys ni més). El que és interessant, però, és que els atacs i blasmes contra l'essència mateixa de la tasca sociològica no provenen de fora, sinó que creixen en intensitat com més prop de la sociologia és qui els fa: són, per exemple, més virulents els d'alguns economistes que no pas els dels biòlegs, i són, sobretot, més virulents com menys coneix qui els fa el contingut seriós i rigorós de la sociologia. Així, si mai sentiu estirabots antisociològics, us recomano un experiment: demaneu calmosament a l'aprenent de "critic" que us raoni amb detall els seus atacs i que us expliqui amb parsimònia de què i contra què parla. Veureu com, molt pro-

bablement, es tanca rera el mutisme o s'ensorra en la més encisadora incoherència.

Els atacs més forts, però, brollen dels propis sociòlegs. Som segurament el gremi més masoquista del món en el terreny de la recerca, natural o humana. La cosa ha assolit tals extrems que en els dos darrers decennis s'ha establert una veritable indústria dedicada a la destrucció de la sociologia pels sociòlegs, la qual oscil·la entre el sensacionalisme i l'erudició. Fins en obres no mancades de rigor, com ara **La propera crisi de la sociologia occidental**, que Alvin Gouldner publicà el 1968, hi trobem un tarannà apocalíptic, un to dig-ne de Jeremies, que no s'adiu gens amb el veritable interès intrínsec de l'obra. Dins aquest **amaro stil nuovo**, entre demagògic i seriós, entre ignorant i significativament autocrític, sorgí, a les darreries dels anys 60, una cosa que se'n deia "sociologia crítica". L'expressió aviat trobà eco entre d'altres col·legues que s'apressaren a inventar una "economia crítica", una "antropologia crítica" i, de miracle, una "filosofia crítica" o "radical". En demano si aquesta expressió, vanament tautològica, vol dir alguna cosa, car tota sociologia és crítica o no és.

NOTA. Sembla escaient de reflexionar un xic sobre l'abast de la feina sociològica en general en una publicació nova com aquesta, que amb tanta il·lusió publica l'Associació Catalana de Sociologia. Els Compiladors del butlletí, m'havien demanat inicialment un comentari entorn de l'estat de la sociologia catalana. M'he estimat més, però, d'estar-me'n de fer-lo, car no faria més que repetir allò que molt recentment he dit en altres llocs, com ara en el capítol sobre sociologia al llibre col·lectiu **La cultura bajo el franquismo** (N.º 500 de "Libros de Enlace"), l'article "sociologia" a la **Gran Enciclopèdia Catalana**, Vol. XIII, o'article del mateix títol, redactat amb en Joan Estruch, al **Diccionari de ciències de la societat als Països Catalans**, suara publicat, un assaig al n.º 12 de **Papers: revista de sociologia** i el pròleg del primer **Anuari de**

l'Associació, apart d'algun escrit als diaris.

D'altra banda, com veureu, les reflexions que segueixen no tracten dels problemes professionals ni dels institucionals de la tasca sociològica. Aquests són força seriosos, fins i tot angoixosos, per a tants companys en atur o en situació de precarietat com a sociòlegs. Llurs problemes són un tema important que el **Butlletí** farà bé en tenir ben present. De fet, com tots sabem, es tracta de dues coses inseparables: la natura dels problemes teòrics i generals que es planteja la sociologia tindrà sempre uns efectes molt clars sobre els problemes quotidians dels sociòlegs de la mateixa manera que llur vida pràctica, llur feina i posició en el món del treball, de la cultura i del poder incidiran decisivament sobre el cos de coneixements que abasta la sociologia.

Per a mostrar el meu desacord amb la retòrica pseudocrítica i pseudoradical del moment vaig intitular un treball meu que aparegué el 1974, el **Progrés de la ciència sociològica**, sense que el repte implícit en l'encapçalament fos percebut per ningú, que jo sàpiga. Com que un servidor és tossut de mena en aquestes coses, aprofito l'avinentesa per a fer explícita la intenció. Tanmateix això no vol pas dir que em sembli que calgui descartar les crítiques "de tothom conegudes", com diu la dita, que hom alça contra la sociologia. Sobretot aquelles que la titllen d'excessivament vulnerable a la temptació ideològica. D'altres, com aquella que afirma sense embuts ni matissacions que la sociologia és al servei del poder (!) mereixen menys atenció i són fàcils de refutar, sobretot quan gent més important i perillosa que no pas nosaltres, com els físics nuclears que s'esmercen a fer bombes, míssils o centrals perilloses d'energia sí que clarament ho estan, al servei del poder. Normalment quan un Hitler envaeix un país o un Pinochet dona un cop d'Estat, els sociòlegs cauen entre els primers, la qual cosa potser aclareix un xic la qüestió. Llur sacrifici no exclou l'existència dels que frueixen dels possibles avantatges de fer servir el nom de "ciència social" per a esdevenir funcionaris de règims opressius.

Així, mentre el franquisme feia la vida molt difícil per a una mena de sociòlegs, fomentava i conreava el favor d'uns altres, sobretot a l'època anomenada tecnocràtica. Sempre ens resta el consol de què l'obra sociològica d'aquests darrers és mediocre, grisa, obscura. Ara, però, no voldria endinsar-me en el terreny fenéstec de les dualitats i duplicitats de tota tasca de recerca social i les seves relacions ambigües amb el poder establert. L'he assenyalat solament perquè serveix molt per a entrar en el problema incòmode d'establir la natura exacta de la tasca sociològica.

La incomoditat del problema rau en el fet de què hom demana a la sociologia allò que ella no pot oferir: hom demana, per exemple, l'alliberament dels treballadors dels jous burgès, o la crítica doctrinària (d'acord amb línies sovint ideològiques

del capitalisme; o la solució de la pobresa, la marginació social i la delinqüència juvenil. Aquestes tasques tan importants no són feina directa de la sociologia, tot i que ella hi tingui molt a dir i força a aconsellar: són cosa de la política pràctica, dels moviments socials progressistes, dels treballadors socials (malauradament anomenats "assistents" socials en aqueix país) i dels partits polítics. Que entre qui s'ocupa d'aquestes feines hi ha ciutadans que, a més, resulta que són sociòlegs, parla força bé de la sociologia. Cal evitar l'arrogància, però, de creure que estem més capacitats que no pas els metges, economistes, urbanistes, mecànics, manobres, capellans i funcionaris, per a canviar el món social positivament. Mai aconseguirem provar que ens distingeix un zel pràctic per a la millora social que és superior a d'altri. I molt menys que només nosaltres tenim el secret i la clau d'aquesta millora. En conseqüència, la peculiaritat de la sociologia, de la tasca central sociològica, cal cercar-la arreu.

Cal cercar-la, senzillament, en la definició de llibre de text amb la que encetava aquesta reflexió. Es una tasca de coneixement, és a dir, d'identificació de problemes interessants per a la més gran comprensió de la realitat social, seguida del llançament d'algunes hipòtesis (també anomenades teories) i de llur enfrontament amb dades conegudes. L'ús que hom pugui fer dels resultats de tot això és, al meu parer, un assumpte força diferent i analíticament totalment diístit. Em sembla un xic absurd d'haver de recalcar-ho, però em fa l'efecte de que la imatge encara dominant al nostre país és una imatge instrumental de la sociologia. Pocs són els qui la veuen com un fi en ella mateixa. La sociologia és un art, una manera interessant d'escatir i treure l'entrellat dels afers humans com un altre i no li cal cap altra justificació. Prou sabem que hi ha pintors que fan murals èpics per a il·lustrar mitologies (normalment oficials) i poetes que componen lloes al tirà o a una entitat administrativa hegemònica. Cal però, demostrar que van errats si volen legitimar-se com a creadors només en virtut del mite o de l'amo oficial?

Una poesia pot estar al servei del poble, o al servei de l'alliberament nacional. La nostra, sense anar més lluny, sovint ho ha estat, per malaurades circumstàncies, des de l'Aribau ençà. Però no és pas això essencialment el que la fa poesia, el que li dona la seva qualitat: si Riba, Espriu, Estellés, Papasseit han assolit visions de la veritat oculta no és, gosaria a dir, solament per llur fidelitat al poble, sinó sobretot per llur domini i conreu de l'art que ens llegà el superb Ausiàs March segles enrera. Fonamentalment, doncs, la tasca de l'art poètica és una certa manera d'accedir a la veritat.

Al contrari de la poesia la nostra manera no és la de l'estètica, tot i que, com ha demostrat Nisbet en el seu bell assaig, **La sociologia com a obra d'art**, la cosa no sia impossible del tot. La nostra via és la de la crítica i anàlisi de la realitat sense sistemes tancats, infalsejables, de pensament. Des d'un cert punt de vista —i amb això accepto de bon grat que hom m'acusi d'anarquisme metodològic— tant se val si hom és etnometodòleg, o marxista, o psicociòleg freudià, o empirista-positivista. L'important sempre és que en l'obra sociològica hom reconegui la fesomia de la reflexió crítica sobre la realitat social, la qual es legitima a ella mateixa. Tot va lligat a altres coses, a la vida, com és sabut. Hi ha activitats, però, com ara el conreu de les flors d'un jardí, la pràctica de la

medicina, de l'esculptura, de l'esport, que poden, en certes circumstàncies, perdre tota instrumentalitat, tota segona intenció. L'error fóra creure que afirmar això és també predicar l'art per l'art i fer l'enze, doncs tots sabem que molts jardiniers treballen per l'amo, els metges per a fer diners, l'escultor cobra força, i l'esportista vol medalles olímpiques. (El sociòleg, suposo, voldrà també recompenses semblants.) No tots, però.

Afirmar que la tasca darrera de la sociologia és senzillament d'escatir com és la societat humana i com rutlla, com es fa i es desfà perennement el nostre món social i no servir, en el fons, cap altre senyor terrenal, no em sembla massa problemàtic. El que sí sembla estrany és que, després de tantes desfetes i lliçons en els darrers decennis encara sia polèmic afirmar-ho.

Fem sociologia. La resta —l'alliberament moral, l'emancipació racional, la justícia social— vindrà sola, per escriu. Naturalment no vindrà pas solament per virtut de la sociologia, però sí tinc la convicció de que si hom la practica tal com dic, la seva funció beneficosa serà ben palesa per a tothom. Serà una de les forces, i ni gens ni mica de les més petites, que ens ha de dur vers un univers menys inhumà que no pas el que ara per ara habitem.

Salvador Giner

LA FUNDACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE SOCIOLOGIA

Els antecedents remots

En el mes de setembre de 1971, mig en la il·legalitat, ens reuníem al carrer Aulèstia i Pijoan un grup de sociòlegs. Salvador Giner i l'autor d'aquestes línies havien convocat J. Estruch, J. Marcos, A. Pascual, F. Vallverdú, amb l'objectiu de crear una

plataforma de discussió i publicació sociològica. Tots els reunits vàrem estar d'acord en la necessitat d'aquesta iniciativa. Pensàvem que la polarització que generaria tal publicació, podia portar en una segona fase, a la constitució d'una Associació de sociòlegs catalans.

Ja a l'any 1962, Giner en un article editat a Serra d'Or, insistia en la necessitat d'institucionalitzar la comunitat sociològica, fora dels mecanismes oficials. Aquest article era un precedent significatiu de l'esperit dels reunits. Els quals, des seguida vam veure l'interès d'obrir-nos cap a altres científics socials, propers a la Sociologia. El geògraf Enric Lluch, va assistir a algunes de les reunions posteriors. També era clara la voluntat d'incorporar sociòlegs d'altres indrets de l'àrea cultural catalana: Lluís Vicent Aracil, Rafael Vinyoles, sociolinguïstes valencians foren apuntats en les primeres llistes i convocats.

Tanmateix, les dificultats de portar a terme el projecte es feren evidents ben aviat. Malgrat l'existència d'un cert nombre de sociòlegs a Catalunya, uns pocs de la diàspora, de CEISA, de l'ICESB, de l'ISPA, de l'Escola de la Diputació, de l'Institut de Psicologia i Sociologia Aplicades, i de cursos en algunes Facultats, el gruix de la comunitat sociològica catalana era ben minso, tan numèricament com institucionalment. Una fantasmagòrica Associació Espanyola de Sociologia, semblava més bé una reunió tancada i jeràrquica de catedràtics, que un organisme obert, i per tant, no oferia cap mena de garanties democràtiques i es trobava a 180 graus de la perspectiva que animava el grup català. Però les complicacions més importants eren determinades per la situació política: ultra la repressió que s'exercia contra tota iniciativa intel·lectual, progressista i catalana, la sociologia continuava essent una de les bèsties negres del govern. Entre altres, la manca d'una Facultat específica a Catalunya n'era un exemple palès.

Del mes de Setembre al mes de Gener de l'any següent, varen celebrar-se reunions periòdicament. Mes la pròpia feblesa i els esculls foren insuperables perquè la iniciativa prosperés. Tampoc ni uns primers contactes amb l'Institut d'Estudis Catalans varen donar els resultats esperats, ni els marges legals vigents (Llei d'Associacions de 1964) permeteren de fer avançar la qüestió. ¡Caldrà, un dia refer l'itinerari de les temptatives que des de la perspectiva sociològica s'han realitzat i no han culmi-

nat, i de la intervenció dels sociòlegs catalans en la vida de l'oposició a Catalunya!

Els orígens immediats

L'Agost de 1976, en la secció de Sociologia de la Universitat Catalana d'Estiu, es rediscutia la conveniència de tornar a insistir-hi una vegada més. Les condicions havien canviat: tothom acceptava la àrea catalana com a marc específic per a crear uns lligams institucionals, la Associació Espanyola de Sociologia continuava la seva lànguida i acadèmica vida, el nombre i el status social dels sociòlegs s'havien desenvolupat, el dispositiu legal era més dúctil i les esperances d'un canvi de règim no eren una il·lusió utòpica sinó una possibilitat a curt terme.

Després d'unes trobades del grup "històric" ampliat, es va convocar a una reunió pel dia 13 de setembre. Hi assistiren Bayés, Busquets, Carreño, Estivill, Flaquer, Giner, Jordà, Marsal, Montmany, Pascual, Pinilla, Pons, Reixach, Solé, Vilar, Virós i Vives. S'excusaren, Barbat, Estruch, Masjoan, Molas, Oltra, Subirats, Tarabini i Vallverdú, enviant llur adhesió. Pinilla de las Heras, degà en edat dels assistents, va dirigir unes paraules entre les que va dir'... ens hem reunit perquè creiem que ha arribat el temps que neixi una Associació Catalana de Sociologia i perquè creiem que una associació voluntària d'aquesta naturalesa és convenient per als nostres interessos tant individuals com col·lectius". Després d'una explicació històrica a càrrec d'Estivill, es varen prendre els acords següents:

- 1) Manifestar l'interès dels assistents en la creació d'una Associació Catalana de Sociòlegs i la llur creença en la necessitat de la seva existència.
- 2) Confeccionar una primera llista provisional de sociòlegs dels Països Catalans, possiblement interessats en el projecte.
- 3) Constituir tres comissions. La primera, encarregada d'estudiar uns possibles estatus i els problemes jurídics corresponents. La segona, encarregada d'explicitar

més els objectius de l'Associació i de redactar una crida a enviar a tots els sociòlegs, i la tercera que devia formular un projecte per a les jornades constitucionals.

4) Encarregar a Estivill, que fes les tasques de coordinador ajudat per Montmany i Reixach.

A partir de llavors, quedava constituïda la comissió preparatòria de l'Associació Catalana de Sociologia. Es tractava d'una comissió oberta, a la qual podien incorporar-se tots els que ho desitjessin, i extensiva a tots els científics socials connectats amb la sociologia, dels Països Catalans. En la segona reunió del 17 d'Octubre varen afegir-se noves adhesions, s'aprovà d'enviar un primer full informatiu a més de dues-centes persones possiblement interessades en el projecte perquè cap institució ni cap especialitat ni cap sociòleg quedessin exclosos. També s'acordava de començar unes noves gestions de cara a l'Institut d'Estudis Catalans.

Cal destacar que havien manifestat llur acord amb aquest primer full informatiu, gent de les tres Universitats de Barcelona, la de Mallorca, la de València i la de Perpinyà, l'Escola de Sociologia de la Diputació de Barcelona, Col·legi de Llicenciats i Doctors, del Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya, de l'Institut de Psicologia i Sociologia Jurídica, de Rosa Sensat i d'altres centres docents i de recerca estrangers (Anglaterra, França, Estats Units, etcètera. L'acollida del full va ésser molt positiva i es varen rebre prop d'un centenar de respostes afirmatives.

Des d'aleshores, tingueren lloc moltes reunions de la comissió (de les quals en queden constància en les actes), de les diferents comissions, assemblees generals informatives i trobades amb el President, Secretari i diverses personalitats de

l'Institut d'Estudis Catalans. Totes aquestes deliberacions allargaren el procés però posaren unes condicions democràtiques de màxima amplitud i consulta. Condicions especialment importants per a desfer malentesos, trencar capelletes, disminuir els possibles individualismes, etc.

El segon i tercer full informatiu de Maig i Desembre 1977, convocaven a les Assemblees informatives i el darrer anunciava la decisió de l'Institut del dia 25 de Novembre, en el qual acceptava endegar els treballs preparatoris per a la represa de la Secció de Sociologia de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials.

Finalment, el quart full informatiu afirmava: "aquesta comissió gestora considera que ha arribat el moment de fundar l'Associació. Les respostes afirmatives de sociòlegs socials i d'economistes socials, la col·laboració i la integració del Grup Català de Sociolingüística i de l'Institut Català d'Antropologia, i finalment l'existència d'un fitxer amb prop de dues-centes adreces de sociòlegs, més d'un centenar dels quals han respost afirmativament, són motius suficients per a pensar que la fase preparatòria ha arribat a la seva fi i que ens cal crear l'organisme que ens agrupi". Havia arribat l'hora i el dia 26 de Febrer, a la sala d'actes de l'Institut en l'antiga Casa de Convalescència de la Biblioteca de Catalunya, s'obria l'Assemblea fundacional sota els presidències dels Doctors Aramon i Faust.

El llarg camí que portava des de les primeres reunions de l'any 1971 a la fundació de l'Associació, havia estat recorregut.

Jordi ESTIVILL

Barcelona, Febrer 1980

Miembro fundador l'Associació Catalana de Sociologia y de su primera Junta de Gobierno, Juan F. Marsal falleció el pasado 5 de Marzo de 1979 en trágico accidente de circulación. Nacido en Barcelona, en 1928, su **currículum** representa el prototipo de una carrera académica internacional. Licenciado en Derecho y en Ciencias Políticas, se doctoró en Derecho en 1962. Como miembro activo del círculo receptor de la sociología de la modernización que encabezara Germani en argentina (emigró a este país en 1957) su primera trayectoria intelectual se decanta en los límites del funcionalismo culminando esta influencia durante su estancia en la Universidad de Princeton (allí estudió con conspicuos cabezas de fila como Moore y Levi) donde se doctora en Sociología al filo de 1965. A partir de este momento, y por mor de las nuevas circunstancias sociopolíticas que crean las relaciones de dependencia mundial, Marsal inicia un peregrinaje crítico por derroteros diferentes: los que representan los **radicals** norteamericanos (inspirados por Mills) y las nacientes relecturas de Marx y Weber.

Regresó a Cataluña en 1971 donde junto con colegas como Amando de Miguel, Juan Estruch, y Benjamín Oltra, y por iniciativa del rectorado de la Universidad Autónoma de Barcelona, dio forma institucional al segundo Departamento de Sociología de la Universidad española. Fue Catedrático contratado y Coordinador del citado Departamento hasta 1977. Fundó **Papers, Revista de Sociología** en 1972, dirigida por él hasta su fallecimiento; articuló un denso programa de extensión cultural (conferencias, **simposia**, etc.); y promovió, con otros colegas, el proyecto de creación de una Facultad de Sociología para Cataluña hoy pendiente del decreto ministerial de creación. En 1975 ganó con

brillantes méritos las oposiciones a agregado de Sociología en la UAB. Científico social muy conectado con el mundo anglo-norteamericano y latinoamericano, Marsal había sido director del prestigioso Instituto Torcuato di Tella en Argentina, profesor visitante en el Colegio Latinoamericano de Ciencias Sociales. No azarosamente sus campos de interés intelectual reconstruyen fielmente su trayectoria biográfica y los escenarios sociohistóricos en que se movió: la sociología de las migraciones, el tema de los intelectuales (con especial referencia al pensamiento de la derecha), el uso de los métodos cualitativos, la teoría sociológica y el espinoso problema de las nacionalidades (básicamente la cuestión catalana); como es sólo él fue uno de nuestros sociólogos de la emigración, fue un intelectual militante, le tocó el trágico papel de revisar la hegemonía teórica y metodológica del estructural-funcionalismo —su propio tejido intelectual— y sintió como carne propia la nueva coyuntura de Catalunya ante la que, con sentido crítico, adoptó ese memorable consejo de Vicens Vives cuando invita en las épocas de cambio histórico a “palpar-se el cos, escoltar-se l'ànima i mesurar l'encert o l'errada en la feina feta”.

Escribió Marsal una obra más fecunda de lo usual por estos pagos aunque menos de lo que él se había impuesto. Entre sus trabajos más notables destacan: **La sociología en Argentina** (1963), **Cambio social en América Latina** (1967), **Hacer la América** (1969), **Los intelectuales políticos** (1971), **La sombra del poder** (1975), **La crisis de la sociología norteamericana** (1977), **Pensar bajo el franquismo** (1979), **Dependencia e independencia** (1979), **La nació com a problema** (1979) —en colaboración con Benjamín Oltra. Colaborador

incisivo y asiduo en las columnas de la prensa barcelonesa y madrileña fue hombre sumamente receptivo que equilibró con especial lucidez las funciones del indagador curioso con las del administra-

dor académico más pragmático y eficiente. Sirvan estas líneas como memoria de una singular y ejemplar andadura.

Benjamín Oltra

NOTA NECROLÒGICA: EN LA MORT DE PASQUAL INGLA, SOCIÒLEG CIVIL

El passat mes de novembre va morir d'un atac al cor a Andorra, Pasqual Ingla. Entre els seus papers, els seus familiars deuen haver trobat el directori de l'Associació i els fulls informatius. Jo els hi havia entregat pocs dies abans de la seva mort. Pasqual Ingla havia manifestat el seu acord de pertànyer a la nostra Associació i havia participat a diverses reunions per tal d'endegar la recerca sobre "L'estructura social i les necessitats socials d'Andorra". En elles, s'havia distingit per les seves encertades preguntes i per posar els punts sobre les is. Aquesta era una de les seves característiques; Pasqual Ingla era un home d'intransigències de bona llei. No cedia quan creia que no havia de cedir... i de pressions, al llarg de la seva atzarosa vida n'havia sofert per tots costats. Especialment dels poders constituïts. Dels que mai descansen per trencar tota resistència que vingui des de baix.

Resistència devia ésser un mot agradable a les orelles de Pasqual Ingla. Resistència, passant gent per les muntanyes, resistència a doblegar-se als dictats de les autoritats, resistència a allunyar-se dels problemes quotidians del seu poble, de la seva comarca, resistència a deixar d'afirmar la seva catalanitat, la seva col·laboració a les lluites populars, resistència a cultivar una sociologia plena de medalles acadèmiques i lluny de les necessitats socials.

Pasqual Ingla anunciava tímidament la

seva condició de sociòleg i més aviat li agradava de parlar dels seus papers, de les seves petites recerques —caldria citar les que va portar a terme sobre les estructures demogràfiques andorranes i sobre la vida dels joves andorrans—, de les seves modestes aportacions davant de problemes concrets. A diferència de molts homes vinguts a la Sociologia des del camp eclesiàstic, Pasqual Ingla no tenia missatge a oferir, ni evangelització a fer, ni ambició política a exercir.

Pasqual Ingla havia estat present en la gran majoria de les petites pugnes que constituïen la societat civil de la comarca de l'Urgell durant el franquisme. En aquestes pugnes s'havia forjat un nucli de gent que, impulsant cooperatives, fent setmanes de la joventut, organitzant discussions polítiques, intervenint en els afers de la ciutat, lluitava i preparava una Catalunya democràtica i avançada. Ell n'havia estat un, potser, l'aglutinador. Sí, Pasqual Ingla, valgui la paradoxa, era un sociòleg civil. Ara treballava, fidel amb la seva trajectòria amb els GAPS. Aquests, l'Urgell i la Sociologia catalana han perdut una de les persones —personalitats no li haguès agradat a Pasqual— rellevants.

Reposi en pau Pasqual Ingla.

Jordi Estivill

SOCIOLOGIA DE LA MEDICINA

Seminario realizado en París bajo los auspicios del C.N.R.S. (Centre Nationale de la Recherche Scientifique) los días 26 y 27 de abril de 1979. Objetivos básicos: analizar las "Políticas de prevención como fenómenos sociales".

Entre los asistentes cabe señalar la presencia de personalidades de renombre internacional representando a entidades de distintos países, entre ellos Anna Firkowska, del Instituto de Filosofía y Sociología de Varsovia, Walter W. Holland, del depto. de Medicina Comunitaria de Londres, Jacques Maître, coordinador de las jornadas representando al C.N.R.S., Françoise Loux del Centro de Etnología Francesa, Jean Claude Peter, historiador de la medicina y profesor del E.H.S.S., y

muchos más que a través de sus ponencias brindaron una diversidad de perspectivas interesantes, vinculadas al punto central de las jornadas.

Entre los temas tratados se brindó particular atención a los vinculados al diagnóstico prenatal, como así también al

aborto. Estudios sociológicos de mayor envergadura fueron los presentados por J. Pierret relativos a "enfermedad y orden social" y el de Marcos Zafiroupolos respecto a tipo de socialización diferencial que reciben los niños, deficientes mentales. En síntesis, un seminario interesante y controvertido.

A.K.

CONGRÉS DE CIÈNCIA POLÍTICA Moscú, 12 al 18 d'agost 1979

Aquest estiu se celebrà a Moscú el XI Congrés, organitzat per IPSA o **International Political Science Association**. S'hi reuniren experts i estudiosos d'arreu del món, amb predomini de politicòlegs dels països socialistes, per a tractar de temes tals com: la política de la pau, la política del desenvolupament i canvi de sistemes, el creixement acumulatiu del coneixement polític des de després de la 2ª Guerra Mundial, i especialment, des de 1949, any en que fou creada la IPSA. Es varen presentar ponències, comunicacions i dades sobre sistemes polítics, els problemes sociopolítics del plura-

lisme i de la transició cap a un règim democràtic, estudis comparatius de govern local, etnicitat i cultura, política dominant, els rols sexuals i la política; els sistemes d'informació, recollida de dades, anàlisi, interpretació i predicció, etc. Els temes teòrics tractats se centraren en el desenvolupament del pensament marxista des de 1945, el debat Marx-Weber, l'evolució del concepte de poder des de l'obra de Lasswell i Kaplan, el redescubriment de l'estat en les nacions industrialitzades avançades, les relacions entre economia, biologia, i altres ciències naturals, etc.

Al XI Congrés de la IPSA hi assistiren personalitats com ara, James S. Coleman, Martin Seliger, Juan J. Linz, Tom Burns, Göran Therborn, Perry Anderson, Klaus Offe, Elisabeth Noelle-Neumann i d'altres. Entre els participants espanyols cal esmentar a Juan J. Lina i Carlos Alba que varen presidir i participar en **panels** de discussió dels **Special Meeting** i **Research Committee** respectivament, a més de les aportacions de M. Ramírez, F. Parra, F. Vallespín, J. Larrea i C. Solé.

L'organització d'aquest Congrés Internacional fou excel·lent. Els nostres anfitrions moscovites centralitzaren les sessions de treball a la impressionant Universitat de Moscú, d'àmplies dimensions i eficient funcionalitat. La serietat de l'àmbit es complementava amb els espais de temps dedicats a recepcions, àpats, espectacles folklòrics i excursions al centre de Moscú i rodalies.

Carlota Solé

IV JORNADES MEDITERRÀNIES DE SEXOLOGIA

La Societat Catalana de Sexologia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, arran de la intervenció destacada que tingué en el Congrés Mundial de Sexologia celebrat a Roma l'any 1978, fou encarregada d'organitzar les IV Jornades Mediterrànies de Sexologia a Barcelona. Aquestes Jornades, que se celebren d'uns anys ençà, apleguen sexòlegs de tota la conca mediterrània i en elles es plantegen sobretot problemes i aspectes específics d'aquesta àrea regional.

Les Jornades tingueren lloc a la seu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears dels dies 27 al 30 de setembre de 1979. Hi participaren investigadors de molts països de l'àrea mediterrània, en especial de França, Itàlia i Espanya.

Els temes monogràfics tractats a les Jornades foren, d'una banda, "L'orgasme femení i les seves alteracions", on foren presentades moltes ponències de caire mèdic, i, d'altra banda, "Antics i nous mites sexuals", on tingueren cabuda moltes intervencions no solament de tipus literari i assagístic, sinó també de mena sociològica i antropològica. A més de projectar-se nombrosos films d'educació sexual i d'il·lustració de tècniques sexològiques, se celebraren dues taules rodones sobre "Planificació familiar i sexualitat a Espanya" i "Sexualitat i llei a Espanya". Actualment Editorial Fontanella té en curs de publicació un llibre on s'aplegaran totes les ponències presentades a les Jornades.

Ll.F.

Córdoba, 5 de Abril, 1979. Con el frescor de la mañana los congresistas españoles buscábamos los periódicos para saber de los resultados habidos en las elecciones municipales del día 3.

El profesor Salvador Giner (Brunel University) inicia los trabajos del X Congreso Europeo de Sociología Rural; éste es el rótulo de su aportación, "La agonía del campesinado: unas reflexiones sobre incursiones ideológicas en la Teoría Social".

Aproximadamente 250 participantes se ocuparán de 11 cuestiones, con el fin de dar respuesta al tema del Congreso. **Crecimiento económico y desarrollo regional; armonía y discordancia en un proceso de diferenciación.** Se agruparán de A a K para llevar a cabo cuatro sesiones y exprimir entre otros los siguientes asuntos: Equilibrio en las relaciones entre agricultura y otros sistemas más desarrollados, consecuencias que para el desarrollo regional tiene el crecimiento económico, diferenciación y competencia inter e intra-regional, discrepancias entre la burocracia centralista con normas indiferenciadas y las demandas específicas de las regiones, la migración de la fuerza de trabajo como causa de la diferenciación entre regiones, los factores que pueden incidir en la lucha por la autonomía regional (compartir los beneficios de un sistema mayor, cultura regional, emigración...), la expansión de los mercados políticamente autorizados (CEE) como causa de conflictos entre diferentes intereses regionales...

El día 8 de Abril, el profesor Louis Malassis daba por finalizada la labor de los congresistas.

Cinco observaciones y un cuadro para acabar esta reseña:

1) Anticiparon el título de su ponencia 144 de los 226 profesionales que anuncia-

ron su participación. Sesenta y dos españoles se inscribieron y 52 concretaron su encabezamiento.

2) Veintiséis fue el total de países representados. En el cuadro figuran 11 Estados que contribuyeron con tres o más ponencias.

3) España presentó el mayor número de comunicaciones (52) y concentró la mitad en tres grupos: "Cultura dominante e integración de sistemas" (7) y "Economías de escala" (6).

4) La madurez de la sociología británica se refleja en el número (17) y en la distribución de sus aportaciones (8 grupos). Presidiendo 3 comisiones.

5) Tiene interés observar las columnas G, H e I. El Tema de la "Política Comunitaria" era central y recibió una sola comunicación (El algodón, Europa, los pactos y Andalucía. P. Ruiz Avilés. IMIA, Mº de Agricultura, Córdoba). El grupo sobre "Identidad cultural de los subsistemas regionales", captó el mayor número de ponentes (33), Italia polarizó en este grupo su esfuerzo con 9 títulos. Andalucía, Cataluña y Galicia pusieron aquí el acento en las problemáticas nacionales. El área que estudió el "Desarrollo de los recursos agrícolas y sus implicaciones ecológicas", atrajo a representantes de 11 países (en el cuadro aparecen 8).

Del cuadro se desprende: poca atención respecto a problemas básicos (columnas D y G) y un desplazamiento de la sensibilidad sociológica desde temas como el Gigantismo Comunitario Europeo (6), recalando en la identidad cultural (II), hasta llegar a la problemática de las pequeñas comunidades de amigos de la tierra (I).

Antonio Izquierdo
Barcelona, 17 de Enero de 1980

País que preside	INGLATERRA	INGLATERRA	SUECIA	INGLATERRA	ESPAÑA	BELGICA	BELGICA	ITALIA	HOLANDA	HOLANDA	ITALIA	TOTAL
ESPAÑA	7	4	6	2	4	3	1	12	5	4	4	52
INGLATERRA	2	5	1	1	1	1		4	2	1		17
ITALIA	1	1						9				11
FRANCIA								3	2		3	8
HOLANDA					1			2	1	2		6
ALEMANIA		1							1	4		6
POLONIA		2	2					1	1			6
YUGOSLAVIA		1			1				1			3
U.S.A.	1				1				2			4
SUECIA	1		2									3
EGIPTO		2	1							1		4
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	

Descentralización po- Acceso a bienes y ser- Economía de Problemas demográfi- Migración de Turismo y de- Política Comu- Cultura Do- Desarrollo de los Estrategias alter- Problema ru
 • litica e integración del vicios distribuidos por Escala. cos en las regiones 2la fuerza de desarrollo rural. nitana. minante y recursos agríco- nativos para el ral y margi-
 sistema. la Admón. periféricas. trabajo. periferia. las y sus implica- desarrollo. nación so-
 cas. ecológi- cas.

(1) Elaboración propia sobre el material que ofrece el programa del Congreso.

PUBLICACIONS DE L'ANY 1979 (*)

BAYES, Ramon: **Psicología y Medicina: Interacción, cooperación, conflicto.** Barcelona, Ed. Fontanella, 1979.

BONAL, Raimon i Joan Costa: **La delinqüència avui. El cas de Mataró.** Barcelona, Fundació Jaume Bofill, 1979.

MIGUEL, Jesús M. de: **El mito de la Inmaculada Concepción.** Barcelona, Anagrama, 1979.

BRAVO, F. y MIGUEL, J.M. de: **Sociología de los ambulatorios: análisis de la asistencia sanitaria primaria en la Seguridad Social.**

KAUFMANN, A.E. y SOTORRIO, M.C.:

"El enfermo de lepra y su integración en la sociedad" en **Boletín de Estudios y Documentación del SEREM**, n.º 13, abril 1979.

(*) Per tal d'actualitzar el currículum dels membres de l'Associació des de l'edició del Directori, els vàrem demanar informació sobre les seves activitats i publicacions recents. Davant el gran nombre de respostes rebudes i donat el reduït espai d'aquest primer número, hem decidit d'incloure-hi només una llista de les dues últimes publicacions de l'any 1979. En propers números esperem poder tenir l'oportunitat d'anar transcrivint totes les informacions rebudes.